

“A por ellos, oé”

El que més m'ha sorprès del manifest a favor de la superioritat legal del castellà que han signat diversos intel·lectuals és precisament les mancances intel·lectuals, la pobresa argumentativa. Com que alguns dels intel·lectuals que el firmaven són reconegudament solvents, fa l'efecte que l'han signat sense llegir-lo i evidentment sense redactar-lo. Perquè el manifest en qüestió respon més a la lògica i a les formes del debat polític i sentimental que no pas del debat ideològic i de conceptes.

Des del punt de vista polític, el manifest és perfectament comprensible i de lectura molt fàcil. La política no exigeix arguments de convicció, sinó preses de posició, proclamacions molt sovint axiomàtiques. Els firmants estan a favor de l'Espanya de tota la vida, uniforme i piramidal, on hi ha una llengua superior i (si no hi ha cap més remei) unes llengües

Vicenç Villatoro

Escriptor

La forma del manifest és política: l'explicitació d'uns principis. No intel·lectual: l'argumentació d'unes posicions. I la lògica de la seva aparició també és política. Per què precisament ara, aquest manifest? Ha passat res de nou, s'ha produït cap avenç notable en la protecció de les altres llengües o algun retrocés mesurable en l'ús del castellà? No, al contrari. L'oportunitat del manifest és política. Les circumstàncies que l'expliquen, polítiques. Primera, un sector de la dreta espanyola, que ha perdut el congrés del PP, vol

“No som davant d'un manifest intel·lectual. Som davant d'una proclama de caràcter polític a favor de la superioritat del castellà”

inferiors. Seguint el model francès –però no el d'algunes altres democràcies acreditades–, el manifest transparenta a través de la llengua una idea d'Espanya, tan legítima com la contrària i tan legítima com l'absència de tota idea d'Espanya. Per a això hi ha la política i per a això hi ha la democràcia: per a fer d'àrbitre entre persones amb visions diferents i contraposades de les coses.

mantenir la capacitat de marcar l'agenda política. Ho fa a través de l'escalfament controlat de l'eix identitari, davant el risc que Rajoy vulgui posar l'economia al centre del debat polític i fins i tot que es plantegi acords amb els nacionalistes. Segona, els socialistes han entrat alegres i confiats en la batalla amb la dreta sobre qui encarna més eficaçment els valors de l'espanyolitat i qui s'embolica

amb una bandera espanyola més grossa. Tercera, en plena eufòria futbolística, el nacionalisme espanyol se sent especialment fort, però sobretot intueix que els nacionalismes anomenats perifèrics estan especialment febles, i creu que és l'oportunitat històrica de desfer una part del que es va fer durant la transició i a través d'això vèncer definitivament aquests nacionalismes que exhibeixen símptomes de feblesa.

Per tant, plenament lògic des del punt de vista polític. L'error és llavors fingir que el manifest és intel·lectual, argumentatiu. La lògica argumentativa exigeix fixar uns principis de caràcter general i aplicar-los a una realitat concreta. En el manifest no hi ha cap mena de principi general. Tot és relatiu. Tot s'aplica diferent segons qui n'és l'objecte. Es fingeixen principis de caràcter liberal, però només s'apliquen a una de les parts. A l'altra, se li apliquen principis del tot diferents. Els territoris no tenen drets, només els individus? Depèn. El territori espanyol té drets, però no en té el català. Els individus castellanoparlants tenen uns drets diferents dels dels individus catalanoparlants. Les administracions no han d'intervenir en la relació entre les llengües, no han de generar mesures de protecció ni mesures d'obligació? Depèn. A favor del castellà, sí. A favor del català, no. Com ha fet sempre el nacionalisme lingüístic espanyol és en el seu discurs al mateix temps liberal i intervencionista, universalista i localista. Fa servir contra el català exactament els arguments contraris que fa servir contra l'anglès. Simultàniament.

Per tant, no som davant d'un manifest intel·lectual. Som davant d'una proclama de caràcter polític a favor de la superioritat del castellà. Certament, sempre tots els manifestos a favor de qualsevol mena de superioritat, tot i tenir orígens polítics, s'han volgut dotar d'una cobertura argumentativa o científica. Però en aquest cas és especialment pobre. Potser perquè ara no es tracta de convèncer, sinó de vèncer. Perquè en veuen la possibilitat. Com que el títol “Manifiesto por la superioridad del español” es antiestètica, però parlar del “Manifiesto de los intelectuales por la lengua común” és inexacte, haurien de trobar-hi un altre títol. Una modesta proposta: “A por ellos, oé.” Perquè la frase completa, la clàssica, és una mica massa llarga: “A por ellos, que son pocos y cobardes.”